

NOREGS HØGSTERETT

Den 9. juni 2016 sa Høgsterett dom i

HR-2016-01235-A, (sak nr. 2015/1951), sivil sak, anke over dom,

Hordaland fylkeskommune	(advokat Håkon H. Bleken)
Rogaland fylkeskommune	(advokat Aksel Tannum – til prøve)
Samarbeidande Kraftfylke (SK) (partshjelper)	(advokat Håkon H. Bleken)
Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (partshjelper)	(advokat Per Andreas Bjørgan – til prøve)
mot	
Hydro Energi AS Røldal-Suldal Kraft AS	(advokat Lars Ivar Nyland – til prøve)
Energi Norge (partshjelper)	(advokat Steffen Asmundsson)

R Ø Y S T I N G :

- (1) Dommar **Utgård**: Saka gjeld krav om erstatning som følgje av manglande levering av konsesjonskraft. Hovudspørsmålet er om samanbrot av ei røyrleidning til eit kraftverk utgjorde vis major – meir vanleg kalla force majeure, slik at leveringsplikta for kraftverkseigaren mellombels fall bort. Som følgje av samanbrotet som skjedde i mars 2009 stansa produksjonen i ti månader, og det vart i denne tida ikkje levert konsesjonskraft.
- (2) Røldal-Suldalvassdraget er bygd ut etter løyve – konsesjon – gitt ved kongeleg resolusjon 21. desember 1962. Det er Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS som har konsesjonen, eig kraftanlegga og driv produksjonen av kraft i vassdraget. Røldal-Suldal Kraft AS er eigd av Hydro Energi AS med 91,26 prosent og elles av Statkraft Energi AS. Eg omtalar stort sett Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS under eitt som Hydro.
- (3) Kommunane der kraftanlegget ligg, har rett til konsesjonskraft etter punkt 15 i konsesjonen, der det mellom anna heiter:

"Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner."

- (4) Punkt 15 inneheld også eit avsnitt med unntak frå denne leveringsplikta, som lyder slik:

"Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke."

- (5) Røldal-Suldalvassdraget ligg dels i Suldal kommune i Rogaland og dels i Odda kommune i Hordaland. Mengda konsesjonskraft ein kommune har krav på, er avgrensa til det såkalla "almindelige forbruk" i kommunen, jf. vassdragsreguleringslova 14. desember 1917 nr. 17 § 12 nr. 15. Etter samanbrotet av røyrleidninga valde kommunane Suldal og Odda å ta ut si maksimale konsesjonskraft frå andre kraftanlegg enn det skadde, og det var då fylkeskommunane Rogaland og Hordaland som hadde krav på konsesjonskrafta.
- (6) Utbygginga i Røldal-Suldal omfattar fleire kraftverk som ligg langs vassdraget ned til Suldalsvatnet. Eitt av desse kraftverka er Suldal 1. Vasstilførselen til turbinane der skjedde gjennom ei høgtrykkssjakt som starta på nivå 380 meter over havet, og som gjekk i 45 graders vinkel til nivå 68 meter over havet. Øvst gjekk vatnet gjennom ein betongfora del med diameter fire meter, før det gjekk inn i eit ca. 288 meter langt stålrøyr med diameter 3,5 meter. Frå nivå 68 meter over havet gjekk vatnet i ei tilnærma horisontal stålsjakt fram til turbinane.
- (7) Den 9. mars 2009 var Hydro i ferd med å tømme sjakta for kontroll og vedlikehald. Då det stod att ei vass-søyle på om lag 100 høgdemeter, slik at vatnet i sjakta altså stod opp til ei høgd av om lag 168 meter over havet, kom det ein lyd som tyda på at noko hadde skjedd i sjakta. Ved den følgjande inspeksjonen vart den første delen av sjakta funne i orden. Stålrøyrret på 288 meter var derimot skadd ved ei omfattande innbulking. Skaden var så stor at det ikkje lukkast å sende inspeksjonsutstyr gjennom røyrret for å avklare det nærare omfanget.
- (8) Som følgje av skaden vart det driftsstans på kraftstasjonen Suldal 1 i ti månader fram til ei ny røyrssjakt var ferdig. I denne perioden vart det ikkje levert konsesjonskraft frå kraftverket eller frå noka anna forsyningskjelde.
- (9) Fylkeskommunane sette fram krav om erstatning for det tapet dei hadde lidd ved manglande levering av konsesjonskraft i desse månadene. Hydro godtok ikkje kravet og fylkeskommunane reiste søksmål ved Bergen tingrett. Energi Norge var partshjelpar for Hydro. Tingretten gav dom 30. mai 2014 med slik domsslutning:

"Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS frifinnes.

Begge parter bærer sine egne sakskostnader."

- (10) Tingretten la til grunn at stålrøyrret, då sjakta vart bygd rundt 1960, var dimensjonert for å tole utvendig vasstrykk – poretrykk i fjellet – svarande til 100 meter høgd, og at dette var innanfor det som då "var alminnelig akseptert praksis på området". Heller ikkje seinare var det uttrykt uro for dimensjoneringa. Hendinga i mars 2009 var då ekstraordinær. Sjølv om den direkte årsaka var eit for høgt utvendig trykk, kunne det vere at det var

samanfallande årsaksfaktorar som hadde ført til skaden.

- (11) Tingretten kom til at Hydro ikkje kunne påleggjast å avhjelpe manglande levering frå Suldal 1 med levering frå eitt av dei andre kraftverka i konsesjonen eller ved kjøp av kraft i marknaden.
- (12) Fylkeskommunane anka dommen til Gulating lagmannsrett. Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar var partshjelpar for fylkeskommunane. For ankemotparten Hydro var Energi Norge igjen partshjelpar.
- (13) Gulating lagmannsrett gav 20. august 2015 dom med slik domsslutning:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. Hver av partene bærer egne sakskostnader."**
- (14) Lagmannsretten la til grunn at det var "overveiende sannsynlig" at den ytre påverknaden på røyret var større enn det var dimensjonert for. Men når Hydro hadde handla forsvarleg og innanfor alminneleg ingeniørfagleg kunnskap på tida for utbygginga, var ein i dette tilfelle utanfor Hydro sitt kontrollområde. Hendinga måtte ut frå det godtakast som ei force majeure-hending.
- (15) Lagmannsretten kom også til at plikta til å levere konsesjonskraft var knytt til det aktuelle kraftverket, og at Hydro i tilfelle force majeure ikkje hadde plikt til å levere konsesjonskraft frå eit anna kraftverk i konsesjonen eller ved kjøp i marknaden.
- (16) Fylkeskommunane har anka dommen til Høgsterett. Anken gjeld lagmannsrettens rettsbruk. Både Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar og Samarbeidande Kraftfylke har vore partshjelparar for fylkeskommunane i Høgsterett. For Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS har Energi Norge vore partshjelpar.
- (17) Ankepartane, *Hordaland og Rogaland fylkeskommunar*, har særleg halde fram:
- (18) Røyr samanbrotet og produksjonsstansen kom av at Hydro hadde underdimensjonert inntaksrøyret i Suldal 1. Dette utgjorde ikkje ein force majeure-situasjon etter industrikonsesjonslova og vassdragsreguleringslova, og Hydro vart dermed ikkje fri frå plikta til å levere konsesjonskraft. Det klassiske innhaldet av force majeure er ei hending valda av ytre omstende utanfor partane sin kontroll. Ein røyrkollaps grunna underdimensjonering er ikkje valda ved slike ytre omstende, sjølv om hendinga kan ha vore uventa. Dette gjeld sjølv om Hydro ikkje handla aktlaust ved utbygginga.
- (19) Hydro hadde dessutan plikt til å overvinne hindringa ved om nødvendig å kjøpe kraft i den fri marknaden. Plikta til å levere konsesjonskraft er nemleg ei plikt av obligasjonsrettsleg karakter når det gjeld tilhøvet mellom kraftverkseigaren og kommunane, sjølv om ho har grunnlag i eit forvaltningsvedtak.
- (20) Subsidiært er det gjort gjeldande at plikta til å levere ikkje er knytt til den einskilde kraftstasjonen, men gjaldt under eitt for alle kraftverka i konsesjonen. At produksjonen ved eitt kraftverk vart hindra, var ikkje til hinder for levering av konsesjonskraft frå eit anna kraftverk som er omfatta av konsesjonen.

- (21) Ettersom vilkåra for fritak etter reglane om force majeure ikkje var oppfylte, hadde Hydro plikt til å levere kraft. Når det ikkje vart gjort, krev fylkeskommunane pengeerstatning i staden.
- (22) Hordaland og Rogaland fylkeskommunar har sett fram slik påstand:
- "1. **Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS dømmes in solidum til å betale til Hordaland fylkeskommune 4 251 855 kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 17. juli 2010 til betaling skjer samt 115 534 kroner i avsavnsrenter, og til Rogaland fylkeskommune 6 014 310 kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 17. juli 2010 til betaling skjer samt 157 588 kroner i avsavnsrenter.**
2. **Hordaland og Rogaland fylkeskommuner tilkjennes sakskostnader for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett."**
- (23) Partshjelparane, *Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar og Samarbeidande Kraftfylke*, slutta seg til og utdjupa synsmåtane frå fylkeskommunane, og Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar kravde seg dessutan tilkjent sakskostnader for lagmannsretten og Høgsterett.
- (24) Ankemotpartane, *Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS*, har særleg halde fram:
- (25) Konesjonsvedtaket utgjer rettsgrunnlaget for plikta til å levere konesjonskraft, og med det også for unntaket frå denne plikta.
- (26) Røyr samanbrotet i sjakta kom som følgje av uventa stort vasstrykk. Sjølv om det ikkje var ei klassisk force majeure-hending, var grunnen til samanbrotet ei ytre, plutselig hending. Hydro handla ved bygginga forsvarleg og innanfor alminneleg ingeniørfagleg kunnskap på den tida. Det har ikkje vore skadar ved andre slike anlegg. Lovføremålet tilseier at unntaket i leveringsplikta for force majeure-hendingar slår inn i eit slikt tilfelle.
- (27) I konesjonen er fastsett at "avbrytelse eller innskrenkning av leveringen" av konesjonskraft mellom anna kan skje ved force majeure. Det viser at leveringsplikta er knytt til det kraftverket som er råka, og at plikta ikkje gjeld ved force majeure-hending knytt til dette kraftverket. Dermed er det ikkje tale om ei allmenn plikt av obligasjonsrettsleg karakter. Både konesjonsteksten og forvaltningspraksis viser også at plikta ikkje er knytt til konesjonen i eit tilfelle som vårt der det er fleire kraftverk, men til det kraftverket som er råka.
- (28) Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS sette fram slik påstand:
- "1. **Anken forkastes.**
2. **Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS tilkjennes saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett."**
- (29) Partshjelparen, *Energi Norge*, slutta seg til og utdjupa synsmåtane frå Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS, og kravde seg dessutan tilkjent sakskostnader for Høgsterett.
- (30) *Eg er komen til* at anken fører fram.

- (31) Partane har gått sær grundig inn i spørsmålet om leveringsplikta for konsesjonskraft knyter seg til det enkelte kraftverket, under eitt til kraftverka i konsesjonen eller om plikta kan og må oppfyllast ved levering av kraft frå den alminnelege, opne kraftmarknaden. Partane har omtala dette som spørsmålet om kjeldededikasjon. For at dette spørsmålet skal bli aktuelt, må det liggje føre ei hending som går inn under unntaket for leveringsplikt i konsesjonen i tilfelle av ei force majeure-hending. Eg vel derfor først å sjå på om det ligg føre ei slik hending.
- (32) Utan samtykke frå departementet opphøyrer plikta til å levere konsesjonskraft berre ved "vis major, streik eller lockout", jf. det eg siterte innleiingsvis frå konsesjonen punkt 15.
- (33) Konsesjonen vart gitt med heimel i vassdragsreguleringslova 14. desember 1917 nr. 17, der § 12 nr. 15 avsnitt 8 siste punktum er likelydande med det nett siterte frå konsesjonen. Vassdragsreguleringslova vart på dette punktet endra ved energilova – lov 29. juni 1990 nr. 50, men etter § 11-2 andre ledd i denne lova får denne endringa ikkje verknad for eldre konsesjonar. Fylkeskommunane og Hydro har inngått avtalar om leveringsplikta, men dei er samde om at avtalane ikkje endrar på leveringsplikta etter konsesjonen. Det er såleis konsesjonen som er avgjerande for plikta til å levere konsesjonskraft.
- (34) Innhaldet i force majeure-omgrepet er ikkje utan vidare likt i alle samanhengar, jf. Mestad, Om force majeure og risikofordeling i kontrakt, 1991, side 277 og Hagstrøm, Obligasjonsrett, 2. utgåve 2011, side 279. Der det ikkje er haldepunkt for ei særleg regulering i det einskilde kontraktsforholdet, må innhaldet likevel som utgangspunkt vere det same innanfor eit gitt rettsområde.
- (35) Unntaket for force majeure-hendingar ved levering av konsesjonskraft er ikkje nærare kommentert i førearbeida til vassdragskonsesjonslova. Men lov om erhvervevelse af vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18. september 1909 var på mange vis eit førebilete for vassdragsreguleringslova av 1917. Og etter 1909-lova § 2 nr. 3 kunne fristen for oppstart av eit erverva vassfall lengjast der det var "overordentlige tildragelser (vis major)". Det peiker i retning av at det må vere tale om ekstraordinære hendingar for at unntaket for leveringsplikt skal vere aktuelt. Samanstillinga i begge lovene av "vis major" med streik og lockout gir også ein peikepinn når det gjeld styrken i ei slik hindring, og ikkje minst peikar ho på at hindringa må kome utanfrå.
- (36) I mangel av nemnande rettleiing i lovtekst og lovførearbeid er det av interesse å sjå på korleis omgrepet vart omfatta i samtidig teori då vassdragsreguleringslova vart gitt i 1917. Sjølv om M. Ingstad ved E. Hambro, Den romerske obligationsrets almindelige del, 1920, hadde eit spesielt utgangspunkt, inneheld framstillinga interessante synsmåtar også om dågjeldande rett. På side 125 heiter det såleis:
- "Vi skal nu nærmere se paa, hvad Definitionen kræver. For det Første kræver den da, at Ulykken maa komme udenfra. Den maa ikke være opstaaet indenfor vedkommende Persons Arbeids- eller Virksomhedssfære, men maa være opstaaet udenfor den."**
- (37) På side 127 i boka er vist til at ved fastlegginga av innhaldet av vis major-omgrepet, skjer ei fordeling av risiko, og at det også ligg til grunn bevisomsyn. Begge omsyna er sagt å tale for at ein person bør ha ansvaret innafor eige arbeids- eller verkeområde.

- (38) Spørsmålet er behandla også i nyare teori. Eg viser først til den før omtala boka av Mestad, der innhaldet i omgrepet er summert opp slik på side 278:

"Med force majeure-hendingar meiner eg ein type hendingar som verkar inn utanfrå (dei ligg utanfor forhold partane kan kontrollere), som er sjeldsynte og som typisk har omfattande og avgjerande verknader for dei forholda dei råkar. Definisjonen har då tre ledd som er av noko ulik karakter.

For det første inneber kravet til at hendingane skal verke inn utanfrå, at hindringsårsaka ikkje må liggje hjå skyldnaren sjølv eller i dei fysiske innsatsfaktorar som han sit med. ..."

- (39) Og etter Hagstrøms Obligasjonsrett side 278 er kjenneteiknet på force majeure-hendingar at det er

"utenfrakommende, ekstraordinære og for partene upåregnelige begivenheter. Begrepet avgrensnes således mot forhold som skyldes debitor selv, og til hendelser som er mer sjeldent forekommende, som er vanskelige å forutse, og som har gjennomgripende betydning for muligheten for å prestere kontraktmessig."

- (40) Eg går ikkje nærare inn på desse formuleringane. For mitt føremål er det sentrale at hendinga må vere uventa og ekstraordinær, ho må verke inn utanfrå og ho må liggje utanfor partane sitt verkeområde. Nyansering må skje ut frå den konkrete kontraktsituasjonen og hendingsgangen. Før eg går nærare inn på dette, vil eg seie litt om faktum.
- (41) Vår sak gjeld anke over rettsbruken, slik at lagsmannsrettens vurdering av faktum skal leggjast til grunn. Lagmannsretten har vist til faktum slik det er omtala i tingrettsdommen. Eg siterer eit utsnitt frå dette:

"Hydros avdeling for kraftutbygging hadde ansvaret for prosjektering og utbygging av Røldal-Suldal vassdraget. ...

I anbudsinnbydelsen til Kværner fra Hydro 22 januar 1963 heter det bl a:

'De står fritt ved valg av stålqualiteter, men de tilbudte stålqualiteter må nøye spesifiseres i tilbudet. De står også fritt ved dimensjoneringen av rørenes godstykkelser, men De må selv få de tilbudte stålqualiteter og godstykkelser godkjent av Vassdragsvesenet. Som minimum vil det dog bli forlangt at rørene dimensjoneres for 100 m utv. vanntrykk ved tomt rør.'

Av tilbudet fra Kværner 15. mars 1963 fremgår det bl a:

'Sjaktørerne er dessuten beregnet for å tåle et utvendig vanntrykk regnet lik høyden av den vertikale fjelloverdekning på ethvert sted, samtidig med fullt vakum innvendig i sjakten, dog begrenset til 100 m totalt'."

- (42) Om den nærare årsaka til skaden uttalar så lagmannsretten:

"Årsaken er ikke entydig fastslått, men det fremstår overveiende sannsynlig at den ytre påvirkning på røret var større enn det var dimensjonert for. Det er ikke holdepunkt for noen materialfeil i stålet som ble anvendt i røret. Det er heller ikke holdepunkt for annet enn at konsesjonæren har vedlikeholdt anlegget forsvarlig, og at det i forbindelse med vedlikeholdet ikke ble observert feil eller svakheter ved røret som ga foranledning til tiltak av noen art i forkant av kollapsen."

- (43) Som lagmannsretten også legg til grunn var det ikkje tale om noka klassisk force majeure-hending. Det som skjedde var mest sannsynleg at det ytre vasstrykket – poretrykket i fjellet – viste seg å bli høgare enn det røyret var dimensjonert for, som var eit vasstrykk svarande til 100 meters vass-søyle. Innleiingsvis nemnde eg at samla fall i sjakta var frå nivå 380 til nivå 68 meter over havet, altså 312 høgdemeter, medan stålrøyret altså berre var dimensjonert for eit vasstrykk på 100 meter.
- (44) Dette er då også avgjerande for mi konkrete vurdering av om vilkåra for force majeure er oppfylte. Sjølv om vasstrykket kom utanfrå, var det etter sin art ikkje "en Ulykke ... udenfra" eller noko som "verkar inn utanfrå" og som var "sjeldsynt" eller "ekstraordinær". Snarare var det tale om forhold som ligg innanfor naturleg variasjon. Men først og fremst var årsaka til hendinga at røyret var underdimensjonert. Hydro hadde medvite valt dimensjonering for 100 meter vasstrykk, medan det i ettertid har vist seg at vasstrykket vart høgare. Og val av dimensjonar på røyret var i høgste grad noko som låg innanfor Hydro si kontrollsfære.
- (45) Hydro har innvendt at røyret vart dimensjonert etter kunnskapen på den aktuelle tida, og at det ville vore svært kostbart om det skulle leggjast inn tryggingmargin i eit slikt tilfelle. Ettersom dimensjoneringa av røyret ikkje peika seg ut spesielt med tanke på risiko, måtte det i tilfelle også leggjast inn slik margin også ved mange andre dimensjoneringar. Ved dette resonnementet ser Hydro etter mitt syn bort frå at reglane om force majeure slår inn der ein kontraktspart ikkje kan lastast for noko. Det er ikkje omtvista at Hydro bygde røyr sjakta i samsvar med det som var akseptert som forsvarleg og som var i samsvar med alminneleg ingeniørfagleg kunnskap på tida for utbygginga. Hydro er ikkje lasta for aktløyse ved utbygginga.
- (46) For det første var det då Hydro som dimensjonerte kraftstasjonen, og tok dei vala som var nødvendige. Det var mange val, med ulike risikoar knytt til kvart av dei. For det andre er det tale om ei langsiktig investering, med i utgangspunktet ei konsesjonstid på 60 år. I ganske stor grad vil tap som følgje av eit avbrot kunne utliknast over eit slikt tidsperspektiv. Det vil i praksis gjelde alle avbrot grunna mangelfull eller uheldig konstruksjon, som jo nettopp ligg innanfor konsesjonæren si kontrollsfære. Eg legg til at ved verkeleg omfattande stans grunna driftsuhell, vil departementet etter konsesjonsvilkåra mellombels kunne fritta frå plikta til drift og også frå plikta til levering av konsesjonskraft.
- (47) At røyret var underdimensjonert, kunne ha vore oppdaga utan eit røyr samanbrot, til dømes grunna endra kunnskap om vasstrykk i fjellet eller fordi det hadde skjedd ein skade i eit tilsvarande røyr ein annan stad. Det hadde då ikkje vore tvilsamt at tida til utbetring av sjakta ikkje var grunna på ei force majeure-hending. Også dette talar for at risikoen for ei hending som i vår sak bør ligge hos kraftverkseigaren. I det heile er det kraftverkseigaren som har konstruert kraftverket, og som då er den næraste til å bere risikoen for ein driftsstans grunna omstende ved utbygginga.
- (48) Eg er altså komen til at hendinga ikkje fritok for levering av konsesjonskraft ut frå unntaket for force majeure (vis major). Det er då ikkje nødvendig for meg å gå inn på spørsmåla kring kjeldededikasjon.
- (49) Hydro hadde etter dette plikt til å levere konsesjonskraft. I eit kontraktsforhold fritek ikkje eigen feiloppfatning av leveringsplikt frå plikta eller eventuelt frå erstatningsansvar

som følge av manglande oppfylning, sjå til illustrasjon Hagstrøms Obligasjonsrett side 527. I saka no er det tale om ei leveringsplikt grunna eit offentleg vedtak, der kommunane er gitt rett til levering av kraft. Ei slik leveringsplikt har stor likskap med leveringsplikt med grunnlag i kontrakt. I alle fall kan eg ikkje sjå nokon grunn til at dette skal stille seg annleis her. Dette standpunktet har støtte i Rt. 2000 side 806 (Holsaka).

- (50) Vassdragsreguleringslova § 12 nr. 17 gir heimel for å fastsetje vilkår om løpande mulkt til staten i ein konsesjon for det tilfelle at konsesjonskraft ikkje blir levert, utan at dette skuldast force majeure, streik eller lockout. Slikt vilkår er fastsett i konsesjonen § 15 punkt 10. Etter mitt syn er dette eit verkemiddel for staten til å sikre offentlege interesser i at leveringa står ved lag. Det er ikkje noko i lovførearbeida som tilseier at dette skulle stengje for eit eventuelt krav frå dei kommunane som ikkje fekk levering.
- (51) Fylkeskommunane har etter dette krav på erstatning for den manglande leveringa. Beløpa som går fram av påstanden deira er ikkje omtvista, og eg går derfor ikkje inn på utmålingsspørsmålet.
- (52) Ankane har ført fram. Eg er komen til at det likevel ikkje bør tilkjennast sakskostnader. Saka har reist prinsipielle spørsmål, som partane og partshjelparane har prosedert i stor breidde. Avklaring av innhaldet av force majeure har etter mitt syn vore av felles interesse for partane.
- (53) Eg røystar etter dette for slik

D O M :

1. Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS betaler ein for begge og begge for ein
 - a) til Hordaland fylkeskommune 4 251 855 – firemillionartohundreogfemtieintusenåttehundreogfemtifem – kroner med tillegg av forseinkingsrente frå 17. juli 2010 til betaling skjer og dessutan 115 534 – eitthundreogfemtientusenfemhundreogtrettifire – kroner i saknadsrente.
 - b) til Rogaland fylkeskommune 6 014 310 – seksmillionarogfjortentusentrehundreogti – kroner med tillegg av forseinkingsrente frå 17. juli 2010 til betaling skjer og dessutan 157 588 – eitthundreogfemtisjutusenfemhundreogåttiåtte – kroner i saknadsrente.
 2. Oppfyllingsfristen er 2 – to – veker frå forkynninga av denne dommen.
 3. Sakskostnader blir ikkje tilkjende for nokon instans.
- (54) Dommer **Matheson**: Jeg er kommet til samme resultat som førstvoterende og er i det vesentlige også enig i hans begrunnelse. Men jeg har et annet syn på sakskostnadsspørsmålet. Saken gjelder et sentralt formuerettslig spørsmål der løsningen ikke volder særlig tvil. Etter omstendighetene finner jeg da ikke grunnlag for å fravike hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd om å tilkjenne sakskostnader. Ut fra

resultatet må dette omfatte kostnader for alle instanser. Ettersom jeg vet at jeg er i mindretall i sakskostnadsspørsmålet finner jeg det ikke påkrevd å utforme egen domskonklusjon der dette fremgår. Det er da heller ikke nødvendig for meg å ta stilling til om alle kostnader som er krevd, har vært nødvendige.

- (55) Dommer **Webster:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Matheson.
- (56) Dommer **Kallerud:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Utgård.
- (57) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (58) Etter røystinga sa Høgsterett slik

D O M :

1. Hydro Energi AS og Røldal-Suldal Kraft AS betaler ein for begge og begge for ein
 - a) til Hordaland fylkeskommune 4 251 855 – firemillionartohundreogfemtientusenåttehundreogfemtifem – kroner med tillegg av forseinkingsrente frå 17. juli 2010 til betaling skjer og dessutan 115 534 – eitthundreogfemtentusenfemhundreogtrettifire – kroner i saknadsrente.
 - b) til Rogaland fylkeskommune 6 014 310 – seksmillionarogfjortentusentrehundreogti – kroner med tillegg av forseinkingsrente frå 17. juli 2010 til betaling skjer og dessutan 157 588 – eitthundreogfemtisjutusenfemhundreogåttiåtte – kroner i saknadsrente.
2. Oppfyltingsfristen er 2 – to – veker frå forkynninga av denne dommen.
3. Sakskostnader blir ikkje tilkjende for nokon instans.

Rett utskrift: